

	ТЕХНОЛОГІЇ КОЛЬОРОВИХ РЕВОЛЮЦІЙ
	<p>Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) Освітньо-професійна програма: 052 «Політологія» Рік навчання: 2, семестр 1 Кількість кредитів: 5, 150 годин Мова викладання: українська Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом Консультації: Французький б-р, 24/26, к. 35, щотижнево за розкладом</p>

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат філос. наук, доцент Огаренко Євген Семенович
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	ogarenko.eu@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Головною метою курсу є формування системи знань щодо сутності, специфіки і технологічної складової «кольорових революцій», історичного контексту і регіональних особливостей їх здійснення у різних країнах, їх теоретичному підґрунті та впливу на сучасні геополітичні процеси.

Завданням курсу є формування у здобувачів вищої освіти здатності до аналізу особливостей сучасного геополітичного процесу, його технологічної складової, взаємозв'язку між діяльністю політичних акторів, перебігом політичних процесів і технологічними, ресурсними компонентами досягнення політичних цілей.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як: загальна теорія політики, політичні комунікації, політична модернізація та транзитивні процеси на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Вступ до курсу «Технології «кольорових революцій»	<i>Знати</i> поняття політичних і соціальних технологій, їх основні складові, специфіку формування політичних технологій на пострадянському просторі, поняття «соціальної інженерії», специфіку соціальних технологій, технологічні складові соціальних проектів, соціальні проекти загального та	Питання, реферативні роботи

	<p>локального типу, історичні підвалини виникнення соціальних технологій.</p> <p><i>Вміти</i> застосовувати набуті знання для розуміння значення технологій в сучасних соціально - політичних процесах, зокрема, для аналізу українській політиці пострадянського періоду.</p>	
Геополітична інженерія	<p><i>Знати</i> поняття «геополітика», її концептуальні засади, поняття «геополітичні процеси», «геополітична інженерія» та способи її впровадження в сучасних міжнародних проектах, зокрема в ініційованні геополітичних конфліктів (технології «контрольованих провокацій», «захисту демократичного анклаву», «створення приводу для військового вторгнення»).</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати сучасні геополітичні процеси, розпізнавати технологічну складову геополітичних проектів, зокрема, сучасної агресії Росії проти України.</p>	Питання, реферативні роботи
Теорії політичних революцій	<p><i>Знати</i> «класову теорію революцій» К. Маркса, її ленінську і троцькистську інтерпретації, структурну теорію революції (Т. Скопол, Е. Трібмергер), теорію «чистої (справжньої) революції» (Ш. Ейзенштадт), теорії революцій П.Штомпки, Ч.Тіллі, Е.Гідденса, історичні умови та соціокультурний контекст виникнення відповідних теорій</p> <p><i>Вміти</i> порівнювати відповідні теорії, аналізувати спільне і відмінне в цих теоріях та їх значення для розуміння сучасних політичних процесів</p>	Питання, реферативні роботи
Типології політичних революцій	<p><i>Знати</i> різні типології політичних революцій, зокрема «периферійні та центральні» (за С. Хантінгтоном). «буржуазні та пролетарські» (за К.Марксом), «універсальні, світові та місцеві» (за О. Ону), типологію Р. Тантера, М. Мідларського: 1) революція мас – рух широких соціальних сил; 2) революційний переворот; «революція згори» – невисокий рівень участі мас; 3) переворот-реформа – еkleктичний варіант, коли мета досягається на другому елементі, а перший – підпорядковується другому; 4) «палацова революція» – заколот без участі мас.</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати типи революцій, визначати засади конкретних типологій та їх відповідність політичній реальності</p>	Питання, реферативні роботи

<p>«Кольорові революції»: теоретичні витоки</p>	<p><i>Знати</i> теоретичні засади теорії кольорових революцій, зокрема, «доктрину Монро» про «експорт» демократичних цінностей, концепції «ненасильницьких революцій» та умови їх впровадження, теоретичні розробки концепту кольорових революцій Дж.Шарпом в книзі «Від диктатури до демократії», суперечки навколо причетності американських спецслужб до виникнення цієї концепції, поняття «м'якої сили» як елементу зовнішньої політики</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати теоретичні витоки «кольорових революцій», їх засади, вплив на політичну практику</p>	<p>Питання, реферативні роботи, підготовка до модульної контрольної роботи</p>
<p>«Кольорові революції»: соціальні умови, рушійні сили</p>	<p><i>Знати</i> соціальну обумовленість «кольорових революцій», їх економічну, соціально-демографічну складову, значення і участь опозиційних рухів як рушійних сил «кольорових революцій», студентських та соціальних рухів («Відсіч» в Сербії, «Кмара» в Грузії, «Пора» в Україні), дійових осіб та виконавців революцій, зокрема «революціонерів», які поділяються на дві групи: піар технологи, журналісти, психологи та молоді політики-революціонери, а також прості громадяни, які створюють масовість революційних подій.</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати соціальні засади «кольорових революцій» та специфіку їх зовнішніх і внутрішніх рушійних сил</p>	<p>Питання, реферативні роботи</p>
<p>«Кольорові революції»: періодизація та географія</p>	<p><i>Знати</i> періодизацію кольорових революцій: особливості балканського, пострадянського та арабського періодів, співвідношення внутрішніх та зовнішніх факторів у здійсненні революцій, поняття «оксамитова революція» як спосіб повалення комуністичних режимів, «бульдозерна революція» в Югославії, підготовка та сценарій «бульдозерної» революції, організація масових протестів, перегляд результатів виборів.</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати специфіку стратегії і тактики «кольорових революцій» в залежності від часу і міста їх здійснення</p>	<p>Питання, реферативні роботи</p>
<p>«Кольорові революції» на пострадянському просторі</p>	<p><i>Знати</i> специфіку «кольорових революцій» на пострадянському просторі: «Революція троянд» (Грузія, 2003 р.), «Помаранчева революція» (Україна, 2004 р.), «Революція тюльпанів» (Киргизія, 2005 р.), невдалі спроби кольорових революцій: «Волошкова революція» (Білорусь, 2006 р.), «Революція</p>	<p>Питання, реферативні роботи</p>

	<p>підсніжників» (Вірменії, 2008 р.), «Кафельна революція» (Молдова, 2009 р.), «Снігова революція» (Росії (2012 р.), схожість сценарію «революції троянд» в Грузії з югославським сценарієм, С. Белковський про 10 факторів «кольорових революцій»</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати специфіку «кольорових революцій» на пострадянському просторі, схожість та відмінність сценарію, причини невдалих спроб кольорових революцій</p>	
«Кольорові революції» на Близькому Сході	<p><i>Знати</i> специфіку та перебіг подій «кольорових революцій» на Близькому Сході, «Арабської весни» (2010–2011 рр.), «Революції кедрів» (Ліван, 2005), «Жасминової революція» (Туніс, 2010/2011), «Революції лотоса» (Єгипет, 2011), передумови «Арабської весни», події в Тунісі як поштовх серії кольорових революцій, наслідки «Арабської весни» в Тунісі: розпуск політичної поліції, правлячої партії, звільнення політичних в'язнів, вибори до Установчих зборів; в Алжирі: завершення 19-го надзвичайного стану, в Лівані: підвищення на 40 % зарплати, в Єгипті: відставка голови уряду, розпуск парламенту, судове переслідування Мубарака, в Лівії: повалення влади М.Каддафі, перемога опозиційних сил.</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати специфіку, витоки та наслідки революційних подій «Арабської весни», знаходити спільне і відмінне в перебігу подій і наслідках.</p>	Питання, реферативні роботи
«Помаранчева революція» та «Революція Гідності» в Україні: специфіка, витоки та наслідки	<p><i>Знати</i> специфіку «Помаранчевої революції» (листопад 2004 р.) та «Революція Гідності» (Євромайдан, листопад 2013–лютий 2014 р.) в Україні як проявів нелінійного характеру режимної трансформації в Україні, фальсифікація президентських виборів 2004 р. як початок революційних подій, протистояння на Майдані, утворення двох Майданів – Київського та Донецького, «Революція Гідності»: причини, рушійні сили та наслідки революції, масові акції протесту як відповідь на повідомлення про призупинення підписання договору Європейську інтеграцію України, постреволюційні події та геополітичні наслідки, анексія Росією Криму, самопроголошення Донецької і Луганської республік, початок війни на Сході України.</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати специфіку, витоки та наслідки «Помаранчева революція» та «Революція Гідності» в Україні, знаходити спільне і відмінне в двох революціях.</p>	Питання, реферативні роботи, підготовка до модульної контрольної роботи, підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання: <i>Здійснити аналіз російських сил, стратегії і тактики конкретної «кольорової революції».</i> <i>З'ясувати основні</i>

		<p><i>чинники, що сприяли досягненню поставленої мети або завадили її досягненню. Конкретні «кольорові революції», що аналізуються не повинні співпадати у різних студентів</i></p>
--	--	---

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бевз Т. А. Феномен «революція» у дискурсах мислителів, політиків, науковців : монографія /Тетяна Анатоліївна Бевз ; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К. : ППІЕНД, 2012. – 176 с.
2. Габер Є. В. «Арабська весна» на Близькому Сході: вибір моделі суспільної трансформації / Є. В.Габер // Суспільно–політичні трансформації в країнах Сходу на сучасному етапі : колективна монографія. – 2012. – С. 11–30.
3. Гиря Г. «Оксамитова революція» як приклад ліквідації комуністичного режиму та здійснення демократичних перетворень / Ганна Гиря // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. – 2010. – Вип. 15. – С. 22–24.
4. Гиря Г. Сутність політичних революцій: концептуальні підходи / Ганна Гиря // Вісник Львівського університету. Серія : філософсько-політологічні студії. – 2014. – Вип. 4. – С. 240–245.
5. Гиря Г. Нові форми революцій в сучасному глобалізованому світі: суть та особливості вияву / Г.Гиря // Вісник Львівського ун-ту. Серія філос. політолог. студії. – 2014. – Вип. 5. – С. 95–105
6. Іщенко А. А. Соціально-політичний характер та періодизація «помаранчевої революції» 2004 року / А. А. Іщенко // Інтелігенція і влада. – 2012. – Вип. 26. – С. 101–116.
7. Ігошина Ж. Б. Траєкторія демократичного транзиту арабських держав у контексті «арабських революцій» / Ж. Б. Ігошина // Стратегічні пріоритети. – 2011. – №. 3. – С. 164-172.
8. Ігошина Ж. Б. Трансформація арабських країн у контексті процесів глобалізації: монографія / Ж. Б. Ігошина. – Одеса : Фенікс, 2012. – 222 с.
9. Кіршенблат С. В. Досвід використання моделі «кольорових революцій» у посткомуністичних регіонах / Софія Володимирівна Кіршенблат // Політологічні та соціологічні студії : зб. наук. праць. – 2010. – Т. IX. – С. 463–474.
10. Колодій А. Про феномен революції в контексті сучасності / А. Колодій // Вісник Львівського ун-ту. Серія : Філософсько-політологічні студії. – 2014. – № 5. – С. 133-143
11. Наумкіна С. М. Сучасні «західні» та «східні» революції: класична складова і особливості здійснення / С. М. Наумкіна, Г. В. Кравець // Актуальні проблеми політики. – 2015. – Вип. 56. – С. 173–181.
12. Пасісниченко В. Чому тьмяніють «кольорові революції»? Парадокси теоретичного аналізу / В. Пасісниченко // Наукові записки нац. ун-ту “Острозька академія”. Серія: Політичні науки. – 2008. – Випуск 3. – С. 25-36

13. Поліщук, О. О. (2016). Історія поняття «політичні технології». // Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2016, 1(28). С. 186–195.

14. Політичні технології регулювання міжетнічної та міжконфесійної взаємодії у новітніх українських реаліях: аналітична доповідь. К.: ІПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2014. – 188 с.

15. Шведа Ю. «Революція гідності» в контексті загальної теорії соціальних революцій / Юрій Шведа // Агора. Революція відбулася: що далі? – 2014. – Вип. 13. – С. 5–14.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ЗАЛК

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Вступ до курсу «Технології «кольорових революцій»	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Геополітична інженерія	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Теорії політичних революцій	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Типології політичних революцій	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
«Кольорові революції»: теоретичні витоки	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії); 0 -20 (контрольна робота за змістовим модулем)	0 – 25
«Кольорові революції»: соціальні умови, рушійні сили	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
«Кольорові революції»: періодизація та географія	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
«Кольорові революції» на пострадянському просторі	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
«Кольорові революції» на Близькому Сході	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
«Помаранчева революція» та «Революція Гідності» в Україні: специфіка, витоки та наслідки	0 – 5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії); 0 - 20 (контрольна робота за змістовим модулем); 0 - 10 (підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання: <i>Здійснити аналіз рушійних сил, стратегії і тактики конкретної «кольорової революції». З'ясувати основні чинники, що сприяли досягненню поставленої мети або завадили її досягненню. Конкретні «кольорові революції», що</i>	0 – 35

	<i>аналізуються не повинні співпадати у різних студентів)</i>	
Всього за практичні заняття		100
<i>Якщо за результатами поточного і періодичного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче полішити свій підсумковий результат, він може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни</i>		

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.